

Mevrouw Bringas

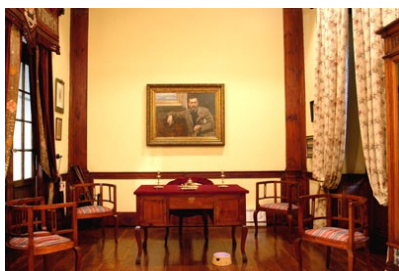
La de Bringas

Benito Pérez Galdós

Benito Pérez Galdós (1843-1920) is wellicht de belangrijkste Spaanse romanschrijver uit de negentiende eeuw, toonaangevend voor het Spaanse realisme in de literatuur van die tijd en tevens een uitermate productief auteur. Zijn oeuvre omvat ruim zeventig romans, verdeeld in historische en zogeheten contemporaine werken, en daarnaast een aanzienlijk aantal toneelstukken. Hij had zich voorgenomen alle belangrijke ontwikkelingen van zijn tijd in romanvorm vast te leggen en daarin slaagde hij bijna volledig. In zesenzeventig *Episodios nacionales* verhaalt hij de geschiedenis van Spanje tussen 1805 en 1880. Een andere reeks - *Novelas españolas contemporáneas* - bestaat uit tweeëndertig romans, met *Fortunata en Jacinta* als onbetwist hoogtepunt. Ook het veel beknoptere werk *Mevrouw Bringas* maakt deel uit van deze serie. In het huis in Las Palmas waar Pérez Galdós vanaf zijn

Spaanse uitgave:
Ediciones Cátedra
ISBN 84-376-0425-7,
1884/1997

Nederlandse vertaling:
vertaling Elly Bovée
Menken, Kasander en Wigman
ISBN 90-746-2239-9, 2001
251 pagina's

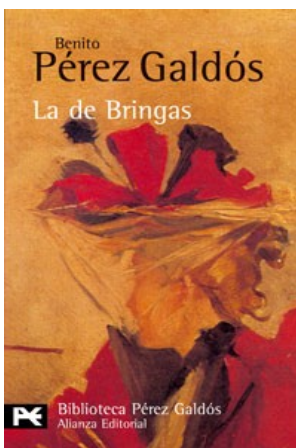
Interieur Casa-Museo Pérez Galdós

geboorte woonde, is nu een aan hem gewijd museum gevestigd. In 1862 verhuisde hij naar Madrid, waar hij tot zijn overlijden bleef wonen. Hoewel hij in de loop der tijd enkele intieme relaties had, was hij zijn leven lang ongehuwd.

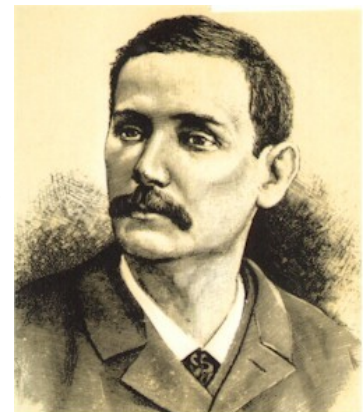
Met zijn romans wilde Pérez Galdós zijn land een spiegel voorhouden om het tot sociale hervormingen te bewegen. Naar zijn overtuiging viel er voor de toekomst van Spanje niets te verwachten van het oude regime en de gevestigde kringen, maar des te meer van de vitaliteit van het volk en

vernieuwende ondernemingszin. Vooral de Madrileense samenleving krijgt er in zijn beschouwingen ongenadig van langs. Pretentieuze uitvreeters, profiteurs en hielentickers zetten volgens zijn beschrijvingen de toon in hofkringen en daarmee in de gehele samenleving. De verbeterde strijd om hogerop te komen uit zich in gekonkel, achterklap en ellebogenwerk. De stand ophouden geldt als de hoogste deugd, ook al zijn al die kleingeestige lieden nauwelijks in staat op eigen benen te staan. Dat alles getuigt van die specifieke levenswijze 'die men elders een mysterie zou noemen, maar die hier in Madrid voor geen sterveling mysterieus is', zoals Pérez Galdós sarcastisch schreef.

Mevrouw Bringas is gesitueerd in de directe omgeving van het koninklijk hof in Madrid in 1868, aan de vooravond van de zogenoemde Septemberrevolutie die het voortbestaan van de monarchie in gevaar bracht en gedurende korte tijd de belofte in zich

droeg van politieke en maatschappelijke vernieuwing en een liberaler bewind dan het verkalkte regime van de frivole Isabella II. Uiteindelijk bleek het echter nauwelijks meer dan een storm in een glas water. Vijf jaar later was de hoop alweer vervlogen. De hoofdpersoon, Rosalia, woont met haar echtgenoot, de hofadministrateur Don Francisco Bringas, temidden van andere gunstelingen in het Koninklijk Paleis. Rosalia leeft op te grote voet, terwijl Francisco de privéfinanciën voortdurend angstvallig bewaakt.

Zij mag graag imponeren met haar uiterlijk; het op peil houden van haar garderobe kost dan ook een fortuin. Leidsvrouw van Rosalia bij haar mode-extravaganties is de markiezin van Tellería, een dame die zelf betere tijden heeft gekend, maar nog steeds als autoriteit geldt op het gebied van de juiste smaak. Wanhopig probeert Rosalia de schijn op te houden, waarbij ze het ene gat met het andere vult. Ze gaat schimmige financiële transacties aan en raakt zo steeds verder verwickeld in de listen die ze moet verzinnen om haar zuinige echtgenoot om de tuin te leiden. Ten slotte moet ze haar ijdelheid bekopen met haar eer.

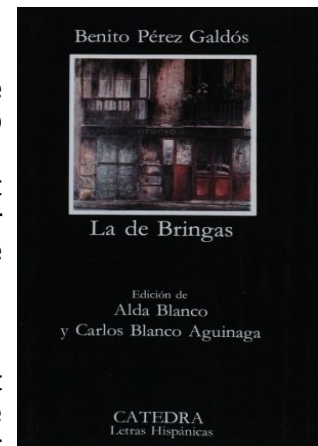
Mevrouw Bringas is een moralistisch verhaal over de dwang van het conformisme en de grenzen van het menselijk fatsoen. De wereld die erin beschreven wordt, is die van het ancien régime. Men kruipt voor het gezag, is bevreesd om de gunst van de vorst te verliezen en overdreven bekommerd om de indruk die men op de omgeving maakt. De wereld wordt gepresenteerd als een schouwtoneel waar je je niet kunt permitteren een flater te slaan. Die cultuur van uiterlijkheid en schone schijn is volgens Pérez Galdós niet alleen aan het hof te vinden maar in de hele Spaanse samenleving. 's Middags gaan de Madrilenen de deur uit voor een wandeling, prachtig uitgedost in hun paasbeste kleren, allemaal even gewichtigdoenerig. Men huurt een koets om zich te laten rondrijden op de chique boulevards, ook al moet er dan beknipt worden op meer noodzakelijke uitgaven.

Illustratie uit *Mevrouw Bringas*
door Laura de Moor

Uitgangspunt en tegelijk doel van Pérez Galdós is het beschrijven wat hij om zich heen ziet; het resultaat heeft veel weg van een moderne soap. Wie het met een afstand van meer dan een eeuw enigszins nuchter bekijkt, zal erkennen dat de wendingen van de plot soms te belachelijk zijn voor woorden. Dat hoeft echter niet te storen, want *Mevrouw Bringas* blijkt een speelse en humoristische roman te zijn. Dit werk past dan ook in de vrolijke traditie in de Spaanse literatuur: die van de schelmenromans en natuurlijk van *Don Quichot*.

De heruitgave - na ruim een eeuw - van het uit 1884 daterende *La de Bringas* was een goede keuze. Ook in de vertaling, waarin spitsheid, ironie en stijl prima overeind gebleven zijn, blijkt dit verhaal nog steeds uitstekend te leesbaar. Een decennium lang reeds geeft uitgeverij Menken, Kasander en Wigman gestalte aan het lovenswaardige initiatief, romans van Pérez Galdós in eigentijdse vertaling te publiceren. Het zijn alleraardigste werken, in mooie Nederlandse vertaling en verlucht met sfeervolle illustraties van de hand van Laura de Moor.

Heleen Peeters, 7 januari 2010